

PAPA FRANCESC
AUDIÈNCIA GENERAL

Dimecres, 20 de desembre de 2023

El pessebre de Greccio, escola de sobrietat i d'alegria

Benvolguts germans i germanes!

Fa 800 anys, en el Nadal de 1223, sant Francesc va fer a Greccio el pessebre vivent. Mentre a les cases i a molts altres llocs s'està preparant o acabant el pessebre, ens fa bé redescobrir-ne els orígens.

Com va néixer el pessebre? Quina va ser la intenció de sant Francesc? Deia així: «Voldria representar el Nen nascut a Betlem i d'alguna manera veure amb els ulls del cos les molèsties amb què es va trobar per la falta de coses necessàries per a un nounat, com va ser posat en un pessebre i com jeia damunt el fenc entre el bou i la mula» (Tommaso da Celano, *Vita prima*, XXX, 84: FF 468). Francesc no vol fer una bonica obra d'art, sinó suscitar, a través del pessebre, la sorpresa per l'extrema humilitat del Senyor, per les molèsties que va tenir, per amor a nosaltres, a la pobra gruta de Betlem. De fet, el biògraf del sant d'Assís anota: «En aquella escena commovedora resplendeix la senzillesa evangèlica, es lloa la pobresa, es recomana la humilitat. Greccio s'ha convertit en un nou Betlem» (*ibid.*, 85: FF 469). Jo he subratllat una paraula: la sorpresa. Això és important. Si els cristians només veiem el pessebre com una cosa bonica, com una cosa històrica, fins i tot religiosa, i preguem, això no és suficient. Davant el misteri de l'encarnació del Verb, davant el naixement de Jesús es necessita aquesta actitud religiosa de sorpresa. Si jo, davant els misteris no arribo a aquesta admiració, la meua fe és simplement superficial; una fe "d'informàtica". No oblidem això.

I una característica del pessebre és que neix com una escola de sobrietat. I això ens diu moltes coses. Avui, de fet, el risc de perdre allò que importa en la vida és gran i, paradoxalment, augmenta precisament per Nadal —es canvia la mentalitat natalenca—: immersos en un consumisme que en corrou el significat. El consumisme del Nadal. És cert que es volen fer regals, això està bé, és una manera, però aquell frenesí d'anar a comprar crida l'atenció cap a una altra banda i no hi ha aquella sobrietat del Nadal. Mirem el pessebre: aquell estupor davant el pessebre. A vegades no hi ha espai interior per a la sorpresa, sinó només per a organitzar festes, per a fer festes.

I el pessebre neix per retornar-nos a allò que importa: a Déu, que ve a habitar entre nosaltres. Per això és important mirar el pessebre, perquè ens ajuda a entendre allò que explica i també les relacions socials de Jesús en aquell moment, la família de Josep i Maria, i els éssers estimats, els pastors. Les persones abans que les coses. I sovint posem les coses abans que les persones. Això no funciona.

Però el pessebre de Greccio, a més d'aquella sobrietat que mostra, també parla d'alegria, perquè l'alegria és una mica diferent de la diversió. Divertir-se no és una cosa dolenta si es fa per bons camins; no és una cosa dolenta, és una cosa humana. L'alegria, en canvi, és més profunda encara, més humana. I a vegades hi ha la temptació de divertir-se sense alegria, divertir-se fent soroll, però no hi ha alegria. És una mica la figura del pallaso, que riu, riu, fa riure, però el cor està trist. L'alegria és l'arrel d'una bona diversió per Nadal. I sobre l'alegria, diu la crònica d'aquell moment: «I arriba el dia de l'alegria, el

temps de l'exultació! [...] Francesc [...] està radiant [...]. La gent hi va i gaudeix amb una alegria mai abans assaborida [...]. Cadascú va tornar a casa ple d'una alegria inefable» (*Vita prima*, XXX, 85-86: FF 469-470). La sobrietat, la sorpresa, et porta a l'alegria, l'alegria veritable, no l'artificial.

Però, d'on procedia aquesta alegria nadalenca? No d'haver portat regals a casa o d'haver viscut celebracions fastuoses. No, era l'alegria que es desborda del cor quan es toca amb la mà la proximitat de Jesús, la tendresa de Déu, que no deixa sol però con-sola. Proximitat, tendresa i compassió, aquestes són les tres actituds de Déu. I mirant el pessebre, pregant davant el pessebre, podem sentir aquestes coses del Senyor que ens ajuden en la vida de cada dia.

Estimats germans i germanes, el pessebre és com un pou petit d'on es pot treure la proximitat de Déu, font d'esperança i alegria. El pessebre és com un Evangeli viu, un Evangeli domèstic. És com el pou en la Bíblia, és el lloc de trobada, on es poden portar a Jesús, com ho van fer els pastors de Betlem i els de Greccio, les expectatives i les preocupacions de la vida. Portar a Jesús les expectatives i preocupacions de la vida. Si davant del pessebre confiem a Jesús tot allò que ens importa, experimentarem també nosaltres «una gran alegria» (Mt 2,10), una alegria que ve precisament de la contemplació, de l'esperit de sorpresa amb què contemplaré aquests misteris. Anem davant el pessebre. Que cadascú miri i deixi que el cor senti alguna cosa.